

Beveiligingswerken Zeescheldebekken en regenrivieren zitten op schema

Kans op overstromingen in Vlaanderen wordt stuk kleiner

BRUSSEL • Met jaarlijkse investeringen van ruim 30 miljoen euro en een 25-jarenplan van 882 miljoen euro temt Vlaanderen het wassende water. 'We hebben plannen moeten verscherpen door de klimaatverandering. Neerslag komt in kortere pieken en er is meer extreem laag en hoog water', zegt Waterwegen en Zeekanaal.

DOOR BARBARA DEBUSSCHERE

Alle overstromingen vermijden kunnen ze niet. Maar in een reactie op recent overstromingsleed in Vlaanderen meldt Waterwegen en Zeekanaal NV (WENZ), een extern agentschap van de Vlaamse overheid, dat de gevaren van het wassende water in onze laaggelegen regio binnenkort driekwart kleiner zullen zijn.

Sinds de zware overstromingen in Ruisbroek in 1976, toen 2.000 mensen werden geëvacueerd bij overstromingen die wel hadden kunnen worden vermeden, zit de schrik er goed in. Ook zware

WIM DAUWE (WATERWEGEN EN ZEEKANAAL):

Waterstanden van Schelde zijn veel vaker extreem laag of extreem hoog. Ook regens komen meer in pieken. Dat brengt meer risico's mee

overstromingen in 2002 en 2003 en vorig jaar in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant hebben Vlaanderen doen beseffen hoe vernielend water kan zijn. Met een honderdtal grootse, middelgrote en kleine projecten poogt WENZ het water te beheersen. Een nieuwe update geeft aan dat die werken op schema zitten.

Het gros van de jaarlijkse investeringen van 124 miljoen euro, zowat 30 miljoen euro, gaat sinds 2005 naar het 'Sigma-plan'. Dat is de beveiliging van het Zeescheldebekken tegen stormvloed van de Noordzee. Er is tussen 2005 en 2030 in totaal 882 miljoen euro voor nodig. Om dat te bereiken zal Vlaanderen dus meer moeten investeren dan de jaarlijkse 30 miljoen die tot nu toe voorhanden was.

Op alle kritieke Scheldeoeveren worden met die budgetten dijken verhoogd en waar nodig gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's) aangelegd. Daarvan zijn er dertien gepland. Die aanpak is nieuw. "We geven meer land terug aan de natuur. Vroeger lag dat maatschappelijk moeilijker, zeker bij de landbouwers. Maar vandaag lijkt iedereen meer te beseffen dat er vaak geen andere optie is",

FOTO JONAS LAMPENS

Wateroverlast in de regio Geraardsbergen in Oost-Vlaanderen. Het nieuwe plan voorziet een betere beveiliging van de Dender.

Werken tegen wassende water

1. Scheldekaaien Antwerpen

De kaaien zijn niet meer bestand tegen de kracht van het water. Ze worden negentig centimeter hoger. De uitdaging: de stad beschermen tegen de stroom, maar tegelijk de band aanhalen mét de stroom.

2. Hedwige-Proserpolder

Op de grens van Vlaanderen en Nederland worden twee naburige polders teruggegeven aan de natuur. De polders zullen een weids brakwaterschorreengebied (op de overgang tussen zoet en zout water) worden.

3. Kruibekke-Bazel-Rupelmonde

Hier maakt de Schelde twee grillige bochten. Er komt het grootste van de dertien voorziene gecontroleerde overstromingsgebieden in het Scheldebekken, dat rond 2013 voltooid zal zijn.

4. Dender

Vernieuwing en ontdubbeling van stuwen en om zo bij overstromingen het water beter af te voeren. Ter hoogte van Aalst, Geraardsbergen, Idegem, Pollare en Denderleeuw.

5. IJzer

Op de IJzer zijn minstens tien projecten voorzien om het water beter te beheersen, waaronder noodpompen, versterking van de oevers, baggerwerken en stuwgeulen.

6. Dijle

Op de grens van Mechelen en Willebroek vloeien de Dijle, de Zenne en de Nete samen: allemaal getijdenrivieren die bij vloed tweemaal daags een golf Noordzeewater te verwerken krijgen. Dat maakt de regio erg gevoelig voor overstromingen. Er komen gecontroleerde overstromingsgebieden.

zegt communicatiemedewerker Joris De Bock.

Dat is bijvoorbeeld zo ter hoogte van Kruibekke, waar de Schelde twee grillige bochten maakt. Tegen 2013 komt daar het laatste van de dertien geplande GOG's, een groot gebied dat gemiddeld ongeveer twee keer per jaar bij extreem noodweer kan onderlopen. Omdat het gebied langgerekt is en in een bocht ligt en verbonden is met zijrivieren Rupel, Nete en Durme, zal meteen heel Vlaanderen vijf keer beter beschermd zijn. Mooi meegenomen is dat zo meteen ook een natuurgebied ontstaat.

Van een heel andere aard maar in antwoord op hetzelfde probleem zijn de Antwerpse Scheldekaaien, die negentig centimeter hoger worden. "De kaaien zijn meer dan honderd jaar oud en gewoon niet meer bestand tegen de waterkracht vandaag. Daarom gaan we ze vanaf volgend jaar verstevigen en verhogen", zegt verantwoordelijke Wim Dauwe. Op sommige plaatsen zal dat met 'mobiele' constructies gebeuren die meedinen met

het water om het uitzicht niet te bederven.

Op en rond onder andere de Dijle, de Durme, de Nete en de Dender is eveneens almaar meer beveiliging nodig, soms in de vorm van dijken, elders met sluisen of GOG's.

"De klimaatverandering heeft ons verplicht onze plannen uit de jaren zeventig in 2000 te hertimmeren", zegt Dauwe. "Vandaag moeten we rekening houden met een stijging van de zeespiegel met 60 centimeter. We meten sinds 1880 de waterstanden en in de Schelde zijn die laatste tien jaar veel vaker extreem laag of extreem hoog. Ook de regens komen meer in pieken, wat het rivierensysteem kwetsbaarder maakt. Zeker de combinatie van beide evoluties brengt meer risico's mee."

Of het allemaal zal volstaan weet niemand. De berekeningen voorzien driekwart minder overstromingsgevaar tegen 2030, maar ook WENZ benadrukt dat "de impact van de klimaatverandering niet perfect is te voorspellen".